

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ അരൺയകാണ്യേ

॥ പഞ്ചചത്വാരീംശഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

॥ പഞ്ചചത്വാരിംശഃ സർഗഃ ॥

സീതായാ മാർമികവചസാ പ്രേരിതസ്യ ലക്ഷ്മണസ്യ
ശ്രീരാമപാർശ്വ ഗമനം

ആർതസ്വരം തു തം ഭർതു -
ർവിജ്ഞായ സദ്യശം വനേ |
ഉവാച ലക്ഷ്മണം സീതാ
ഗച്ഛ ജാനീഹി രാഘവം || 3.45.1 ||

നഹി മേ ജീവിതം സ്ഥാനേ
ഹൃദയം വാവതിഷ്ഠതേ |
ക്ലോശതഃ പരമാർതസ്യ
ശ്രുതഃ ശബ്ദോ മയാ ഭൃശം || 3.45.2 ||

ആക്രന്ദമാനം തു വനേ
ഭ്രാതരം ത്രാതുമർഹസി |
തം ക്ഷിപ്രമഭിധാവ ത്വം
ഭ്രാതരം ശരണൈഷിണം || 3.45.3 ||

രക്ഷസാം വശമാപന്നം
സിംഹാനാമിവ ഗോവൃഷം |

ന ജഗാമ തഥോക്തസ്തു
 ഭ്രാതുരാജ്ഞായ ശാസനം || 3.45.4 ||

തമുവാച തതസ്ത്രേ
 ക്ഷുഭിതാ ജനകാത്മജാ |
 സൗമിത്രേ മിത്രരുപേണ
 ഭ്രാതുസ്ത്വമസി ശത്രുവത് || 3.45.5 ||

യസ്ത്വമസ്യാമവസ്ഥായാം
 ഭ്രാതരം നാഭിപദ്യസേ |
 ഇച്ഛസി ത്വം വിനശ്യന്തം
 രാമം ലക്ഷ്മണ മത്ക്യതേ || 3.45.6 ||

ലോഭാത്തു മത്ക്യതേ നൂനം
 നാനുഗച്ഛസി രൗഘവം |
 വ്യസനം തേ പ്രിയം മന്യേ
 സ്നേഹോ ഭ്രാതരി നാസ്തി തേ || 3.45.7 ||

തേന തിഷ്ഠസി വിസ്രബ്ധം
 തമപശ്യൻ മഹാദൃതിം |
 കിം ഹി സംശയമാപനേ
 തസ്മിന്നിഹ മയാ ഭവേത് || 3.45.8 ||

കർതവ്യമിഹ തിഷ്ഠന്ത്യാ
 യത്പ്രധാനസ്ത്വമാഗതഃ |
 ഏവം ബ്രുവാണാം വൈദേഹീം
 ബാഷ്പശോകസമൻവിതാം || 3.45.9 ||

അബ്രവീൽലക്ഷ്മണസ്ത്രസ്താം
 സീതാം മൃഗവധുമിവ |

പന്നഗാസുരഗന്ധർവ -

ദേവദാനവരാക്ഷസൈഃ || 3.45.10 ||

അശക്യസ്തവ വൈദേഹി

ഭർതാ ജേതും ന സംശയഃ |

ദേവി ദേവമനുഷ്യേഷു

ഗന്ധർവേഷു പതത്രിഷു || 3.45.11 ||

രാക്ഷസേഷു പിശാചേഷു

കിന്നരേഷു മൃഗേഷു ച |

ദാനവേഷു ച ഘോരേഷു

ന സ വിദ്യേത ശോഭനേ || 3.45.12 ||

യോ രാമം പ്രതിയുധ്യേത

സമരേ വാസവോപമം |

അവധ്യഃ സമരേ രാമോ

നൈവം ത്വം വക്തുമർഹസി || 3.45.13 ||

ന ത്യാമസ്ഥിൻ വനേ ഹാതു -

മുത്സഹേ രാഘവം വിനാ |

അനിവാർയം ബലം തസ്യ

ബലൈർബലവതാമപി || 3.45.14 ||

ത്രിഭിർലോകൈഃ സമുദിതൈഃ

സേശ്വരൈഃ സാമരൈരപി |

ഹൃദയം നിർവൃതം ത്വേസ്തു

സന്താപസ്ത്യജ്യതാം തവ || 3.45.15 ||

ആഗമിഷ്യതി തേ ഭർതാ

ശീഘ്രം ഹത്യാ മൃഗോത്തമം |

ന സ തസ്യ സ്വരോ വൃക്തം
ന കശ്ചിദപി ദൈവതഃ || 3.45.16 ||

ഗന്ധർവനഗരപ്രഖ്യാ
മായാ തസ്യ ച രക്ഷസഃ |
ന്യായാസഭൂതാസി വൈദേഹി
ന്യസ്താ മയി മഹാത്മനാ || 3.45.17 ||

രാമേണ ത്വം വരാഭാരോഹേ
ന ത്വാം തൃക്തുമിഹോത്സഹേ |
കൃതവൈരാഗ്യാ കൽയാണി
വയമേതൈർനിശാചരൈഃ || 3.45.18 ||

ഖരസ്യ നീധനേ ദേവി
ജനസ്ഥാനവധം പ്രതി |
രാക്ഷസാ വിവിധാ വാചോ
വ്യാഹരന്തി മഹാവനേ || 3.45.19 ||

ഹിംസാവിഹാരാ വൈദേഹി
ന ചിന്തയിതുമർഹസി |
ലക്ഷ്മണൈവമുക്താ തു
ക്രുദ്ധാ സംരക്തലോചനാ || 3.45.20 ||

അബ്രവീത് പരുഷം വാക്യം
ലക്ഷ്മണം സത്യവാദിനം |
അനാർയാകരുണാരംഭ
ന്യശംസ കുലപാംസന || 3.45.21 ||

അഹം തവ പ്രിയം മന്യേ
രാമസ്യ വ്യസനം മഹത് |

രാമസ്യ വ്യസനം ദൃഷ്ട്വാ
തേനൈതാനി പ്രഭാഷസേ || 3.45.22 ||

നൈവ ചിത്രം സപത്തേഷു
പാപം ലക്ഷ്മണ യദ് ഭവേത് |
ത്വദ്വിധേഷു നൃശംസേഷു
നിത്യം പ്രച്ഛന്നചാരിഷു || 3.45.23 ||

സുദുഷ്ടസ്ത്വം വനേ രാമ -
മേകമേകോന്മുഗച്ഛസി |
മമ ഹേതോഃ പ്രതിച്ഛന്നഃ
പ്രയുക്തോ ഭരതേന വാ || 3.45.24 ||

തന്ന സിധൃതി സൗമിത്രേ
തവാപി ഭരതസ്യ വാ |
കഥമിന്ദീവരശ്യാമം
രാമം പദ്മനിഭക്ഷണം || 3.45.25 ||

ഉപസംശ്രിത്യ ഭർതാരം
കാമയേയം പൃഥഗ്ജനം |
സമക്ഷം തവ സൗമിത്രേ
പ്രാണാംസ്ത്യക്ഷ്യാമ്യസംശയം || 3.45.26 ||

രാമം വിനാ ക്ഷണമപി
നൈവ ജീവാമി ഭൂതലേ |
ഇത്യുക്തഃ പരൂഷം വാക്യം
സീതയാ രോമഹർഷണം || 3.45.27 ||

അബ്രവീൽലക്ഷ്മണഃ സീതാം
പ്രാഞ്ജലിഃ സ ജിതേന്ദ്രിയഃ |

ഉത്തരം നോത്സഹേ വക്തും
ദൈവതം ഭവതീ മമ || 3.45.28 ||

വാക്യമപ്രതിരൂപം തു
ന ചിത്രം സ്ത്രീഷു മൈമിലി |
സ്വഭാവസ്ത്യേഷ നാരീണാ -
മേഷു ലോകേഷു ദൃശ്യതേ || 3.45.29 ||

വിമുക്തധർമാശ്ചപലാ -
സ്തീക്ഷ്ണാ ഭേദകരാഃ സ്ത്രീയഃ |
ന സഹേ ഹീദൃശം വാക്യം
വൈദേഹി ജനകാത്മജേ || 3.45.30 ||

ശ്രോത്രയോരുഭയോർമധ്യേ
തപ്തനാരാചസന്നിഭം |
ഉപശൃൺവന്തു മേ സർവേ
സാക്ഷിണോ ഹി വനേചരാഃ || 3.45.31 ||

ന്യായവാദീ യഥാ വാക്യ -
മുക്തോഹം പരൂഷം ത്വയാ |
ധിക് ത്വാമദ്യ വിനശ്യന്തീം
യന്മാമേവം വിശങ്കസേ || 3.45.32 ||

സ്ത്രീത്വാദ് ദുഷ്ടസ്വഭാവേന
ഗുരുവാക്യേ വ്യവസ്ഥിതം |
ഗച്ഛാമി യത്ര കാകുത്സ്ഥഃ
സ്വസ്തി ത്യേസ്തു വരാനനേ || 3.45.33 ||

രക്ഷന്തു ത്വാം വിശാലാക്ഷി
സമഗ്രാ വനദേവതാഃ |

നിമിത്താനി ഹി ഘോരാണി
 യാനി പ്രാദുർഭവന്തി മേ |
 അപി ത്വാം സഹ രാമേണ
 പശ്യേയം പുനരാഗതഃ || 3.45.34 ||

ലക്ഷ്മണേനൈവമുക്താ തു
 രുദതീ ജനകാത്മജാ |
 പ്രത്യുവാച തതോ വാക്യം
 തീവ്രബാഷ്പപരിപ്ലുതാ || 3.45.35 ||

ഗോദാവരീം പ്രവേഷ്യാമി
 ഹീനാ രാമേണ ലക്ഷ്മണ |
 ആബന്ധിഷ്യേഥവാ ത്യക്ഷ്യ
 വിഷമേ ദേഹമാത്മനഃ || 3.45.36 ||

പിബാമി വാ വിഷം തീക്ഷ്ണം
 പ്രവേഷ്യാമി ഹുതാശനം |
 ന ത്വഹം രൗഘവാദന്യം
 കദാപി പുരുഷം സ്പൃശേ || 3.45.37 ||

ഇതി ലക്ഷ്മണമാശ്രുത്യ
 സീതാ ശോകസമൻവിതാ |
 പാണിഭ്യാം രുദതീ ദുഃഖാ -
 ദുദരം പ്രജഘ്നാഹ || 3.45.38 ||

താമാർതരൂപാം വിമനാ രുദന്തീം
 സൗമിത്രിരാലോക്യ വിശാലനേത്രാം |
 ആശ്വാസയാമാസ ന ചൈവ ഭർതു -
 സ്തം ഭ്രാതരം കിഞ്ചിദുവാച സീതാ || 3.45.39 ||

തതസ്തു സീതാമഭിവാദ്യ ലക്ഷ്മണഃ

കൃതാഞ്ജലിഃ കിഞ്ചിദഭിപ്രണമ്യ ച |

അവേക്ഷമാണോ ബഹുശഃ സ മൈമിലീം

ജഗാമ രാമസ്യ സമീപമാത്മവാൻ || 3.45.40 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ

അരൺയകാൺഡ പഞ്ചചത്വാരീംശഃ സർഗഃ ||